

[Ministeren for kulturelle anliggender]

litteraturorientering for læsehandicappede udført en god ulønnet indsats i form af en forsøgsordning støttet af tipsmidlerne. Forsøget ophører nu, og der må derfor søges andre veje for at imødekomme behovet. Ligesom for lydbøgernes vedkommende ville det bedste være, at udgiverne udsendte en lydudgave samtidig med den trykte udgave, hvilket også finder sted i nogle få tilfælde. Kultur- og litteraturorientering for læsehandicappede har nævnt muligheden af, at brugerne betaler abonnement ganske som brugerne af de trykte tidsskrifter. Dersom det ender med, at statens bibliotek og trykkeri for blinde udvider tidsskriftproduktionen, kan dette antagelig kun finde sted med en abonnementsordning. Ældre numre ville da kunne indgå i biblioteket til anvendelse i det vederlagsfri udlån. Tanken om at betale et abonnement for nye tidsskriftnumre er heller ikke fremmed for brugerkredsen. Dansk Blindesamfund gør sig til talsmand for en sådan form under henvisning til ligestillingen med andre tidsskriftlæsere.

Forslaget til folketingsbeslutning berørte portofrihed for blindeforsendelser. Alle forsendelser til og fra blinde i de offentligt anerkendte blindeinstitutioner er gratis for brugerne. Folkebibliotekerne betaler frem- og tilbagesendelse af lokale lydavisere, og dermed er forsendelsen af de distribuerede materialer gratis for brugerne.

Med individuel indlæsning tænkes på, at blinde og andre læsehandicappede ved henvendelse til deres lokale folkebibliotek kan få indlæst pjecer, tidsskriftstof og andre mindre omfattende trykte informationer, som de har brug for i dagliglivet. Ministeriet har også været interesseret i, at dette kan finde sted, og interessen har været understreget af, at der allerede i 1979 blev ydet tilskud over folkebibliotekernes særlige rådighedssum til et forsøg med individuel indlæsnings-tjeneste i Rødovre kommunes folkebibliotek. Imidlertid har indtil videre kun få folkebiblioteker taget ideen op. I de folkebiblioteker, hvor der i forvejen findes indlæsningsudstyr til lydavisere, vil dette umiddelbart teknisk kunne lade sig gøre, og kommunerne må overveje, om der kan blive plads til en service af denne art.

Det er dog muligt, at den tekniske udvikling er ved at indhente indlæsningsformen. Maskiner, der kan gengive trykt tekst i så-

kaldt syntetisk tale, findes allerede i et vist omfang i amerikanske biblioteker.

Finansiering af forbedringerne

Udvalget bag betænkning nr. 950 foreslog øgede statslige bevillinger til især en forøgelse af lydbogsproduktionen og punktskriftproduktionen. Udvalget foreslog (i 1982) et samlet statsligt tilskud til biblioteksbetjening af blinde og svagtseende på 2,5 mill. kr. Udvalget gav også forslag til fordeling af tilskuddet.

Ved bibliotekslovens revision i 1983 blev det med paragraf 18, stk. 2, vedtaget, at der kan ydes statstilskud til særlige grupper. Tilskuddet for 1984 var på 3,5 mill. kr. og blev anvendt dels til lydavisere og dels til at afhjælpe et produktionsefterløb i statens bibliotek og trykkeri for blinde, hvor masterbåndene til et stort antal lydbogstitler ikke havde kunnet mangfoldiggøres.

I 1985 er tilskuddet på 3.650.900 kr. Heraf er der ydet tilskud med 75.000 kr. til forhåndsregistrering af lydbøger, 925.000 kr. til kommunale lydavisere, hvoraf 135.200 kr. ikke er anvendt til dette formål, 1.325.450 kr. til lydbøger i centralbibliotekerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner, 1.325.450 kr. til overbygningsfunktion i statens bibliotek og trykkeri for blinde.

Tilskuddet til folkebibliotekerne til ekstra køb af lydbøger agtes fortsat i samme størrelsesorden. Det samme gælder tilskud til lydavisere.

Til statens bibliotek og trykkeri for blinde agtes der ligeledes de kommende år ydet tilskud til udbygning af lydbogsbestanden med henblik på at iværksætte overbygningsfunktionen efter 4 år, til indkøb af kompaktreoler til de nye eksemplarer samt til resterende udskiftning af lydbogsapparatet. Der har allerede fundet en omfattende udskiftning af dette apparatur sted, og der er gennem ekstraordinære tilskud i 1982 og 1983 etableret et nyt EDB-baseret udlånsystem, hvilket har medført en betydelig serviceforbedring.

Statens bibliotek og trykkeri for blinde har ikke haft mulighed for nødvendige fornyelser af punktskriftapparatet. Den tekniske udvikling peger på en udstrakt anvendelse af EDB-teknik på dette felt. Institutionen har taget de første skridt med anvendelse af EDB-udstyr til overførsel til punktskrift af